

את ליהיה

פגיעה של מרגמות או תותחים קלים.

הזעזועים, שנאסמו בשדה ורוכזו בנ"ה וחיז"ריכוז פלוגתיות, מובאים לכאן ומ"קבלים לראשונה טיפול מידי רופא, לא עזרה ראשונה בלבד.

העקרון הוא לתת את הטיפול ההכרחי, המאפשר לפצוע להחזיק מעמד משך סינוי לעורר, עד שהוא מגיע לבית-חולים² שדה, השוכן אף הוא באוהלים, במרחק לא גדול מהחנית.

שם מובא הפצוץ לראשונה לשלוחן ה-
ניתוחים. שם הוא גם יכול לקבל את הסי-
פול המשוכלל ביותר שהפואה החדשה
יכולה לתת לו. לפנינו נשארת רק חקפת
ההחלמה וההבראה בבת-החולים של הצבא,
או סיפול של מומחים בבתי-חולים מיוחדים.

ההישגים הגדולים של הרפואה הצבאית מאפשרים את החזרתם לשרות פעיל של כ־75 אחוז מכלל הפצועים בימי מלחמה. מתוך אלה הודכים שני שלישים לשרות קרבי ואילו הנותרים, לשרותים. אכן, ל־ החזיר את מספר הפצועים הגדול ביותר, במצב בריאות הטוב ביותר, בזמן הקצר ביותר, למקומם בשורה — זוהי, — סיכום המפקד, — מסימתו של חיל הרפואה.

* במלחמת העצמאות הוקמו רק מיתקי ים בודדים, שהיו דומים במידת־מה בהרבה לבית־חולים־שדה. רק עם התקדמותו שיכלולו של חיל־הרפואה הונהגו בתי־חולים־שדה כעקרון.

גדודית ושם כבר מחכה לו הרופא.
גם הוא שייך ליחידה הלוחמת. הם
באים לחיל ממל פינות העולם.
חלק מהם יש נסיון צבאי קודם.
מארגזות מוצאם יווון זה הוא אחד
הגורמים שעיצבו את דמותו של
היז'ה רפואה שלנו. בתוספת הנס-
יון שרכשנו לעצמנו במזחמת ה-
שצמאת בדומה לחובשים, עוב-
דים גם הרופאים קורסים צבאיים.

אילו יכלו הטוראים המתלוננים על רופ־
איהם במחנה לראות את המחנה, היו בודאי
נהנים ממנו. עשרים ריפאים צבאיים טיפסו
על גבעות ובמורדות. הם לא נראו אותו רגע
כדוקטורים מכובדים. קובץ הפלדה העיקר על
ראשם. עשבי הסואה כיסו את חגורם, ב־
ידם נשאו רובים או טנפים.

אמנם היו כל אלה רופאים מדולמים או
לם עד אשר יסימו את הקורס לא ישר
עורט סימני הרגלה של סגן. כאן קיבלו שי-
עורט מיוחדים על רפואה צבאית. למדו ל-
התקית את מחשבותיהם מחדולי ניתוח נוצ'
צים לאוהלי"דה ולשולחנות-ניתוח ארעיים.
כאז גם למדו להכיר את התנאים אשר בהם
נצלם ונפצע החייל, את האוירה המיוחדת
של לחימה בשדה.

לכשיסיימו את הקורס, יעברו ליחידות ה־
שונות.

רָק מִי שׁוֹצֵא לְקָרֵב יוֹדֵעַ לְהֵ-
יָרָא אֶת חֲשׁוֹבוֹתָיו אֶת הַחֹבֶשׁ הַ-
קָּרִיב. נֹכַחֹתוֹ מַעֲדָה אֶל מִזְרָא הַ-
זֹּחֲמִים וְנוֹסֶכֶת בָּהֶם בִּשְׁחֹר כִּי לֹא
יִפְקְדוּ זֶעֶק לְשׂוֹא בִּשְׂדֵה. הֵק־
רִיחָה הָאֻפְיִינִית לְשֵׁד־הַקָּרֵב:
חֹבֶשׁ וְחֹבֶשׁ - הֵיא גַם הָאֵלֹ-
שִׁית כִּיֹּתֵר - מְקַרֵּאת יֵד לְאֹמֶר.

„חובש! חובש!“ נשמעה האנחה מ־
ארכעז פיות מיוסרים. היא נקלטה והוֹט־
מעה בקול חד, בהול, מפי יתר החיילים
ששכבו מסביב, כשנפל הפגז ביניהם.

מאיר מלך, חובש"ה המחלקה, ורן למקום.
היתה זו הפעם הראשונה שהצעיר המעוֹדָן,
ליד" ירושלים, נקרא לספל בפצועים ממש.
עד אז ספלו הפצועים מדומים באימוניהם.
במלי להסס הרבה, בתנאות שמאות חזרות
התפכו אותן לסבך שני, ניגש מאיר אל
הפצועים. אחד ספג רסיס ברקו, שני במוחו,
שלישי בעצם השוק ואילו הרביעי פצע
קל בבטן.

היה זה בלב־השדה, לא רחוק מן הגבול.
 תחית הנחל נמצאה אותו זמן בסידרת־
 אימונים והאסון נגרם על־ידי פגז ממרגמת
 שלושה אינן, שנורה על המחלקה.

מיד הוּזַק למקום אמבולנס והפצועים הוּרְגוּ וְעָבְרוּ לְבֵית־הַחֹלִים. כִּיּוֹם כּוֹלֵם בְּרִיאִים וְשִׁמְלִים. "זכר כזה" אומר מאיר בן ה'19.
נִתּוּן סִפּוּק שֶׁאֵין שׁוּחַ לוֹ. דּוּמָה כֵּאֵילֹ
לֵי לִי אֲרַבְעָה אֲחִים וְאֲנִי הַצֵּלְתִּי אוֹתָם
מִמּוֹתָּ."

מלחמה טוטאלית מחייבת רכוֹ-
אה טוטאלית. כיום אין הרופא
החכם עד אשר יובא הפצוץ אליו,
אחר לטטולים רבים ומכמץ של
אפסית-כוחות. הוא מגיש את ה-
זרחה הרפואית בחזית עצמה.

תוך דקה וחצי בדיוק הוקמה תחנת
איסוף הגדודית: אוהל גדול, מחולק
קבלת סצוים, לטיפולים קלים, לעירוי
ים, לבדיקה רפואית יסודית. בזמן קרב
הקמת תחנה זאת סמוך לחזית, מרחק
חיות מקלומטר מנקודת הקרב — מחוץ
טווח אש שטוחה של האויב, אך בטוחה

כאן שוכב פצוץ. תוך כדי פעולה הגיש החובש עזרה ראשונה לפצוע. אולם הוא לא יכול היה להשאיר אותו או להעבירו לעורף. הוא העמיד את רובה הפצוע לידו ועליו קובע הפלדה, כציון המקום, והתקדם עם המחלקה. לאחר הפעולה חזר החובש עם חיילים, מעביר את הפצוע.

1941年12月1日

**חיל
הנדסה**

"טאנק וזל על פני גשר-סירות לרח-
 בו של נהר מחייה. המטוס המריא ממס-
 לול"המראה שנבנה בחפזון בין גבעות-
 המדבר, חילי ישר בתוך ארגו"ש שנה.
 גדוד-אויב ניצב לפני גשר שפוצץ לר-
 סטיס. כל זה נעשה על ידי פלס"י.
 טגן-אלוף אפרים להב חזר רק לפני
 זמן קצר מארצות-הברית, שם סיים קורס
 גבוה להנדסה צבאית — כראשון מבין
 300 קצינים.
 כאן בישראל חיכה לו תפקיד גדול
 — לשמש מ"מ מפקד חיל ההנדסה של
 צבא ההגנה.
 "יש לו שני תפקידים. לבנות..."

• תוארו המקצועי של איש חיל-הנדסה.

דוד גולווסר ניצב עד מתניו במסע
וקילל ברוסית (שפת־אמו). היה עליהם
לסיים את בניית גשר־הסירות בשעה
06.00. אפשר שב־07.00 כבר יהיה מאה
חר מדי. אפשר שב־07.00 כבר יהיה
עליהם לפוצץ את הגשר. הברגים והארז
מיטה היו לחים וקרים. הכל היה כה קר
ורטוב (ורוסי).
„...ולהרוס! אלו הן שתי תאחות
גדולות!”
סמל לילוביץ זחל לעבר גשר ביי
ליס, טיפס ועלה במעקה. הוא מצא את
הבורג המרכזי שהחזיק בו, והחל קושר
מסביב לזרקה שקים בלג, מלא חומר
נפץ. (אין צורך בכמות גדולה של חוֹ-
מר כדי להתיץ את הבורג ממקומו ול־

יְמוּסֵט אֶת כָּל הַגֶּשֶׁר).

ליבוביץ קשר את השקן, הדליק אותו, ורץ משם והלאה. הוא השתרע מאחורי סלע על שפת הנהר וחיכה. הוא אהב לראות התפוצצויות (הרבה יותר קל ל"פוצץ דברים מאשר לבנותם — וגם הר"ב יתר יפה).

”בפסל אין רגש של שכרות-הקרב. הוא מוכרח לפעול במהירות ובקור-רוח. הוא מוכרח להיות תמיד מפקח. עליו לעבוד עם כלים או בלעדיהם. עליו להמציא מכשירים, כאשר המכשירים שבידו מת-קלקלים. אולם בחלקו ופלו שני התפקי-דים האנושיים הגדולים ביותר: לבנות ולהרוס.”